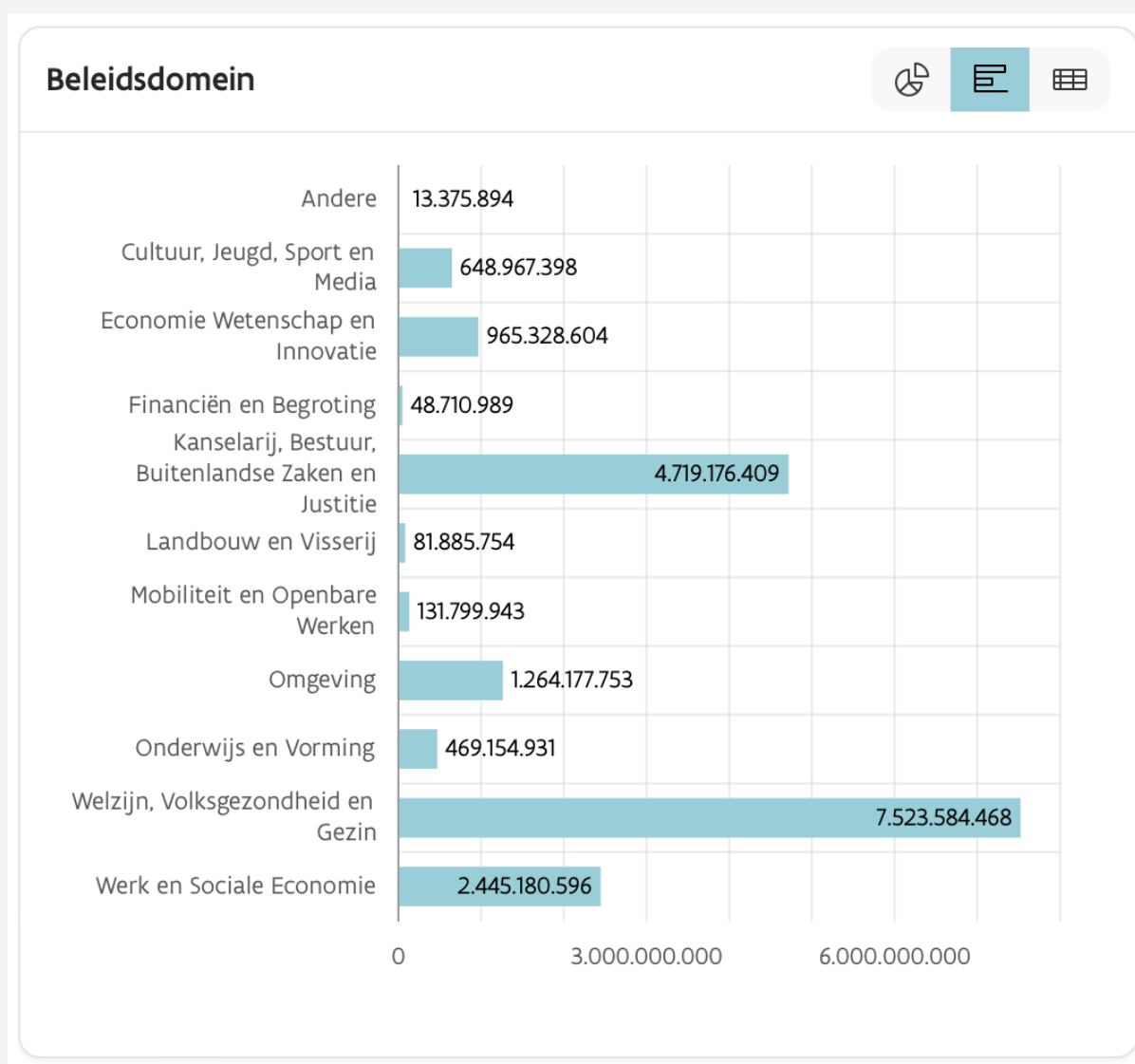

Eén op de drie Vlaamse euro's gaat naar subsidies

Welkom bij onze reeks over subsidies.

De Vlaamse Regering gebruikt subsidies niet alleen om ondernemingen te helpen innoveren of gezinnen te helpen renoveren. Ze ondersteunt ook de werking van heel wat organisaties waaraan ze een deel van haar overheidsopdracht heeft toevertrouwd: lokale overheden uiteraard, maar ook mutualiteiten en vakbonden, de vier Vlaamse Strategische Onderzoekscentra (Flanders Make, IMEC, VIB en VITO) en zo'n 60.000 andere initiatieven in de burgersamenleving.

Op een totale Vlaamse begroting van een kleine 60 miljard EUR gaat zo'n 18 miljard EUR, bijna één op de drie euro's dus, naar subsidies. Die subsidies zijn verspreid over de verschillende beleidsdomeinen:

Figuur 1. Vlaanderen - Subsidieregister. Toegekende subsidies in 2023 per beleidsdomein

De grootste concentraties zijn te vinden bij het Gemeentefonds (beleidsdomein Kanselarij...), sociale bescherming en zorg (Welzijn) en dienstencheques (Werk). Dat weerspiegelt zich in de lijst van organisaties die meer dan 100 miljoen EUR kregen toegekend in 2023:

Beleidsdomein	Thema	Subthema	Naam subsidieontvangen	Toegekend (€)
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Sociale bescherming - residentiële ouderenzorg	Erkenning en financiering/subsidiëring van woonzorgcentra	CM - ZOR GKAS VLAANDEREN	1.467.985.226
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	Fondsen lokale financiering	Vlaams Gemeentefonds	STAD ANTWERPEN	925.494.959
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Sociale bescherming - residentiële ouderenzorg	Erkenning en financiering/subsidiëring van woonzorgcentra	SOLIDARIS ZOR GKAS, ZOR GKAS VAN DE SOCIALISTISCHE MUTUALITEITEN	472.939.123
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	Fondsen lokale financiering	Vlaams Gemeentefonds	STAD GENT	426.746.905
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Sociale bescherming - thuis- en gezinszorgbeleid	Subsidies aan diensten voor gezinszorg en diensten voor logistieke hulp	FAMILIEHULP	341.677.941
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Sociale bescherming - thuis- en gezinszorgbeleid	Subsidies aan diensten voor gezinszorg en diensten voor logistieke hulp	I-MENS	221.125.064
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Sociale bescherming - residentiële ouderenzorg	Erkenning en financiering/subsidiëring van woonzorgcentra	ONAFHANKELIJKE ZIEKENFONDSEN - ZOR GKAS VLAANDEREN	188.404.090
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Sociale bescherming - residentiële ouderenzorg	Erkenning en financiering/subsidiëring van woonzorgcentra	ZOR GKAS VAN DE LIBERALE ZIEKENFONDSEN MOB	183.734.272
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Gespecialiseerde zorg	DWVG - ZORG - Financiering sectoren Overnamedecreet (Doc N)	ALLIANCE NATIONALE DES MUTUALITÉS CHRÉTIENNES - LANDESBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN	153.076.342
Economie Wetenschap en Innovatie	Brugfunctie fundamenteel en toegepast onderzoek	Subsidies voor Interuniversitair Micro-Elektronicacentrum (IMEC) vzw	INTERUNIVERSITAIR MICRO-ELECTRONICA CENTRUM	149.889.000
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Personen met een beperking - subsidies aan organisaties die rechtstreekse zorg bieden	Het Persoonsvolgend budget voor personen met een handicap (PVB)	ORGANISATIE BROEDERS VAN LIEFDE	124.058.185
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	Fondsen lokale financiering	Vlaams Gemeentefonds	STAD BRUGGE	100.496.243

Tabel 1. Vlaanderen - Subsidieregister. Toegekende subsidies in 2023. Top Tien

Uitgelicht: het Interuniversitair Micro-Electronica Centrum (IMEC)

In de Top 10 van organisaties waaraan Vlaamse subsidies werden toegekend in 2023 is er één naam die eruit springt: IMEC ontvangt ongeveer 160 miljoen euro subsidies per jaar. Het leeuwendeel daarvan heeft te maken met zijn “brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek” – maar de vzw duikt ook op in diverse domeinen waar je IMEC misschien niet had verwacht...

Beleidsdomein	Thema	Subthema	Verstrekker	Toegekend (€)	Betaald (€)
Economie Wetenschap en Innovatie	Brugfunctie fundamenteel en toegepast onderzoek	Subsidies voor Interuniversitair Micro-Elektronicacentrum (IMEC) vzw	Departement Economie, Wetenschap en Innovatie	149.889.000	148.253.700
Economie Wetenschap en Innovatie	Onderzoeksinfrastructuur	EWI - Subsidies voor artificiële intelligentie en cybersecurity aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen	Departement Economie, Wetenschap en Innovatie	8.124.157	6.169.703
Omgeving	Energie	Procedure groene warmte, restwarmte en energie-efficiënte stadsverwarming	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap	3.219.433	0
Economie Wetenschap en Innovatie	Innovatiekracht ondernemingen	Innovatieprojecten in de context van een speerpuntcluster	Fonds voor Innoveren en Ondernemen	1.879.912	361.000
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	Mediaorganisaties (andere)	Media-initiatieven: Werkingssubsidie voor een organisatie met een bijzondere opdracht in het mediaveld (Programmadecreet 2022)	Departement Cultuur, Jeugd en Media	940.000	752.000
Economie Wetenschap en Innovatie	Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	Steun voor onderzoeksprojecten	Fonds voor wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen	709.043	161.897
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Algemeen gezondheidsbeleid	Overige subsidies Preventief gezondheidsbeleid	Agentschap Zorg en Gezondheid	541.000	300.000
Economie Wetenschap en Innovatie	Ondernemerschap	VLAIO Netwerk werkings- en projectsubsidie	Fonds voor Innoveren en Ondernemen	523.620	25.000
Economie Wetenschap en Innovatie	Innovatiekracht ondernemingen	Innovatiemandaat	Fonds voor Innoveren en Ondernemen	384.354	8.309
Werk en Sociale Economie	Competenties	Vlaams opleidingsverlof (VOV)	Departement Werk en Sociale Economie	137.953	137.953
Onderwijs en Vorming	Ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld	Subsidies ihkv digitalisering	Departement Onderwijs en Vorming	130.000	104.000
Werk en Sociale Economie	Activering (werk)	Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) voor werkgevers (stopgezet)	Departement Werk en Sociale Economie	17.504	17.504
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	Mediaorganisaties (andere)	Media: Werkingssubsidie voor het Vlaams Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid (IMEC) (Uitgavendecreet)	Departement Cultuur, Jeugd en Media	0	168.000
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Woonzorg en eerste lijn	DWVG - ZORG - Diverse Projectsubsidies eerste lijn	Agentschap Zorg en Gezondheid	0	384.000
Economie Wetenschap en Innovatie	Innovatiekracht ondernemingen	Onderzoek en ontwikkelingen - investeringen	Fonds voor Innoveren en Ondernemen	0	100.000
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	Gelijke kansen	Subsidie voor projecten van Gelijke Kansen	Agentschap Binnenlands Bestuur	0	533.110

Tabel 2. Vlaanderen - Subsidieregister. Toegekende subsidies in 2023 aan het Interuniversitair Micro-Electronica Centrum

Naast de spitstechnologie die iedereen met het strategisch onderzoekscentrum associeert, omvat IMEC bijvoorbeeld ook het Vlaamse Kenniscentrum Mediawijsheid, Mediawijs, en krijgt de vzw subsidies voor 'Population Health Management met focus op Health Data Space en digitale health & care twin' of 'Technologie voor Werkbaar Werk'.

IMEC geeft zelf aan dat uit een onafhankelijke impactstudie blijkt dat de vzw tussen 2014 en 2023 bijna 7 miljard euro aan toegevoegde waarde realiseerde in Vlaanderen en dat bijna 4 miljard euro terugvloeit naar de schatkist – tegenover 960 miljoen euro subsidies tijdens deze periode.

Uitleiding

Wat is de meest efficiënte en effectieve wijze om de samenleving in goede banen te leiden? We schetsen in een volgende bijdrage de beweerde rationale achter subsidies, en illustreren met opmerkelijke voorbeelden in uiteenlopende beleidsdomeinen: Jeugd, Sport, Cultuur & Media, Werk, Omgeving, Economie, Wetenschap & Innovatie... De argumenten pro en contra subsidies zijn immers niet overal op dezelfde wijze van toepassing.

Het Vlaamse Regeerakkoord zegt bijvoorbeeld zelf, als het om steun voor ondernemingen gaat:

De praktijk heeft aangetoond dat het verlenen van subsidies niet altijd het juiste antwoord is op de vele uitdagingen waarmee onze ondernemingen kampen en een rem kan zijn op 'creatieve destructie'.

Dat is de bril waardoor we deze verkennende analyse bekijken.